

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

ספורים בפרשה

לנפש לא יטמא בעמיו (כא, ב)

רבה הראשי של צרפת, נאלץ פעם להשתתף בלוגיה של אחד ממנהיגי המדינה הנכריים. בדרפס, עברה ההלוגיה על פני בית הקברות היהודי, והרב שהיה כהן, הלך בדרך עקיפה. שאלו אחד השרים: "מפני מה נמנע הרב מלעבר על פני בית הקברות היהודי?" הסביר לו הרב את קדשת הכהן והאסור להטמא למתים. התפלא השרי: "אם כן, מדוע נכנס אתה לבית קברות של נכריים, וכי אין אנו בני אדם?" השיב לו הרב: "משה רבנו, שהיה מנהיג עם ישראל ומסר לנו את תורת ה', שם כתוב שאסור לכהן להטמא למתים, הודיע בפרוש שעתיד הוא למות וסוף כל האדם כן. אולם, אתם מאמינים כי אותו האישי לא מת ומאמיניו לא מתים, לכן אין בקריכם מטמאים..."

⊕

נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה (כב, ח)

אחד מחסידיו בעל התניא, היה רבי שמואל מונקיס. הוא היה בחינת הצנע לכת, למראית עין עסק במלי ובריחותא ובפנימיותו היה איש גדול וחסוב. פעם ישב עם חבריו בסעדת מצוה ושוחחו בדברי תורה. אחד מבני החבורה היה שוחט, ושלח למסבים מאכלי בשר שהכין בעבורם, אך רבי שמואל לקח את כל המאכלים וסרב לחלקם בין המסבים. התחילו המסבים לתבע ממנו את הבשר וכשראה שעומדים לגבור עליו, נטל את כל המאכלים והשליכם לתוך דלי של שופכין. התפלאו החסידים על מעשיו ופתאום הגיע שליח מבית השוחט והודיע שלא יאכלו את הבשר, כי מצאו שאלה חמורה בפקמה והכל נפסל לאכילה. התפלאו המסבים ושאלו את רבי שמואל: "וכי נהיית 'מחתן' עם רוח הקדש?" השיב רבי שמואל: "כשהתבוננתי בפעם הראשונה להפנס אל רבנו, החלטתי בדעתי שכל עיני גשמי שאתאנה לו - לא אעשה. בשלוקחתי את מאכלי הבשר, חשקתי מאד לאכלם, וכשראיתי גם את החשק שלךם, הבנתי שיש פאן חשש של מאכלים לא בשרים ולכן העדפתי להשליכם..."

⊕

כי משחתם בהם מום גם (כב, כה)

כשבא ר' שלמה מזובנא לעיר המבורג, כדי להשיג משאבים להדפסת החמש עם באורו של ראש המשפילים משה מנדלסון, בקר אצל רב העיר רבי רפאל הכהן שהיה מגדולי הלוחמים נגד המשפילים, והתאווג בפניו מדוע אין רוח חכמים נוחה ממנדלסון וחבריו. השיב לו הרב בלשון המשנה באבות: "כל שאין רוח הבריות נוחה הימנו, אין רוח המקום נוחה הימנו". במהלך שיחתם, התגלגלו הדברים ורבי רפאל הזכיר את דברי הרמב"ם הנודעים, כי שמו של כל אדם מישראל מזכר בתורה. שאל ר' שלמה: "היכן מזכר מנדלסון בתורה?" הרהר רבי רפאל מעט ואמר: "לא רק שמו מזכר אלא גם מומו הגשמי והרוחני. שנאמר בפרשת אמר 'משחתם בהם מום גם' - ראשי תבות משה בן מנחם ברליו, ומום בו שהיה בעל גבנת ומעשיו והשקפותיו משחתים". התפעל ר' שלמה מאד ואמר: "ברוך ה' אשר הנחני בדרך אמת" ועזב את ההשפלה ואת מנדלסון.

⊕

פנינים

ועל כל־נפשית מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא (כא, יא) - בפסוק יש דבר מענין, כל סופי המלים הן אותיות פגולות (זוגות מלים), כלומר: בפסוק יש עשר מלים, וסוף המלים הן אותיות זהות: ועל כל, נפשית מת, לא יבוא, לאביו ולאמו, לא יטמא. (בעל הטורים)

⊕

אלה מועדי ה' מקראי קדש (כג, ד) - פרשת המועדות פותחת בענין שבג, שלכאורה לא שייך למועדים, ומרמזים בו כל המועדים: "ששת ימים תעשה מלאכה", הינו מלאכת אכל נפש המתרים בששת ימי החג האלו: שני ימי פסח, שני ימי סכות (יום טוב הראשון ושמתח תורה), שבעות, ראש השנה, (יום אחד מדאורייתא). אבל "יום השביעי" - הינו יום הכפורים, אסור במלאכת אכל נפש. (הגר"א)

⊕

בחודש השביעי (כג, כד) - החודש נקרא "השביעי" כי הוא משבע (משפע) בחגים. בחודש תשרי 11 ימי חג פמנין "חג: 2 ימי ראש השנה, 1 יום כפור, 7 ימי סכות, 1 שמיני עצרת, (פרפראות)

⊕

זכרון תרועה (כג, כד) - בראש השנה אנו תוקעים מאה תקיעות. שלשים תקיעות הראשונות הם מדאורייתא, וסמן לכך: "יום תרועה יהיה". יהיה בגימטריה שלשים, וכשמוסיפין עליהם עוד שבעים תקיעות שבתפלה הרי מאה, וסמן לכך: "אשרי העם יודעי תרועה", יודעי בגימטריה מאה, שבמאה קולות אלו יודעים בני ישראל לרצות את בוראם. (ילקוט מעם לועז)

⊕

בספת תשובו שבעת ימים (כג, מג) - שלשה סוגי סבות פשרות מצינו בהלכה: א. של ארבע דפנות. ב. של שלש דפנות. ג. שתי דפנות ודפן שלישית טפה, שאף היא כשרה. ושלש סבות אלו מרמזות במלה "סכה". ס - סגורה מארבע רוחותיה, לרמז על סכה של ארבע דפנות. כ - סגורה משלש רוחותיה, לרמז על סכה של שלש דפנות. ה - סגורה משתי רוחותיה, ועוד רגל קטנה לה, לרמז על סכה של שתי דפנות ושלישית טפה. (הגר"א)

היה היה

אין גרעין!

יחזקאל אמינוף סוחר הפדים, מתושבי שכונת הבוכרים בירושלים היה. את מסחרו בָּבָדִים, החל עוד בהיותו בבוכרה, ואף הוריו וזקניו עסקו במסחר זה. בפרץ מלחמת העולם השנייה, התמעטו הכנסותיו של יחזקאל ויָרְדוּ פְּלָאִים. רווחיהם של בני העיר פָּחְתוּ וְהֵם רָכְשׁוּ רק מזון וצרכים חיוניים. החל יחזקאל נודד בדרכים ועסק במסחר עם ערביי הארץ. אֲשֶׁר רָכְשׁוּ ממיטב הפדים המזרחיים שנאגרו בחנותו. לאחר אחד המסעות, שב יחזקאל לביתו מקְעִיר וריחו לאחר מסע מסחרי שנמשך זמן רב. את פניו קבל יעקב בנו חיבבו, ויחזקאל העניק לו שקיק ובו תמרים יבשים, אותם רכש ביריחו. בני המשפחה שמחו עם בואו של האב והאזינו למוצא פיו ולספור מסעו הארוך. יעקב הבן, שהיה כבן שבע שנים, ישב בפנת הבית ואכל את התמרים שאביו העניק לו. תחלה לא הסבו בני הבית את לבם אליו, אך לפתע שמעו אותו משתעל ומתפתל לנשם אור צח. התברר, כי אחד מגרעיני התמר החליק אל הקנה וסתם את המעבר לאור הנשימה. נבהלו בני הבית והחלו לטפח על גבו בחזקה כדי להקל על נשימתו, אך לשווא. הילד החל להכחיל והנשימה כמעט נפסקה ממנו. הטלטולים והטפוחות גברו והקעיה נפתרה בתלקה. הגרעין יצא מדרכי הנשימה וצבעו הטבעי של הילד חזר אליו, אולם מעמק ראותיו החלו להשמע חרחורים עזים ונשימתו לָתָה בשריקות אימתניות. משמע כי הגרעין חדר אל תוך הראות.

ההורים המדאגים אצו מיד אל רופאת הילדים המפרסמת ד"ר פגן, מנהלת מחלקת הילדים ב"בכור חולים", ולאחר בדיקה קצרה פסקה כי מצבו של הילד קשה. "אם לא ננתח אותו בהקדם, עלולה להוצר דלקת מסכנת סביב הגרעין שתוביל חלילה לסכנת חיים". היא שגרה אותם אל מכון הרנטגן שישכן ברחוב הנביאים, כדי לקבוע את המקום המדויק של הגרעין ולקביעת הנתוח. הצלום קבע חד משמעית, כי הגרעין חדר אל תוככי הראה, דבר שיקשה מאד על עריכת הנתוח במקום בה חזק מהשג יד. ההורים היו אחוזי דאגה ואיטיות פחד השתדלה במשפחה. יחזקאל ואשתו, שהיו אנשים פשרים ויראי שמים, פָּרְזוּ ממוזן רב לצדקה, תרמו שמן לבית הכנסת 'מוסיוף' שבמרכז שכונת הבוכרים, שלמו לאברכים שיאמרו פרקי תהלים ליד הכתל המערבי לרפואת הילד יעקב בן רשל, וכל בני השכונה ידעו על המקרה האמלל והשתתפו בצער בני המשפחה.

אחד מדירי רחוב יואל הסמוך, היה רבי חיים כהן מחסידי הוסיטין. איש זקן היה וזכה להסתופף עוד בצל של רבי מרדכי שרנא מהוסיטין, בנו הצעיר של הסבא קדישא מרוז'ין, ועם עלות הבן רבי ישראל מהוסיטין ארצה, התדבק בו עד לאחת ושהה רבות במחצתו. כששמע רבי חיים את המאורע המעצבי, עלה לביתה של משפחת אמינוף והציע לאבי המשפחה לשהר את פניו של הרבי מהוסיטין ולבקש ממנו ברכה לישועה ומזור לילדו החולה. חרחורי נשימתו של הילד, נשמעו היטב בשקט ששרר בביתו של הצדיק. הגבאי ר' יעקב ישראל קנלר, מהר לרשם את הפתקא הנדרשת וכשעין הצדיק בפתקא, הביט בפני הילד ובקש ממנו להתקרב אליו. הניח הצדיק את ידו על חזהו של הילד, משש פֶּה נָשֵׁם וְהַעֲבִיר את ידו מהקא להתם. לאחר מכן משש את גבו של הילד ולאחר זמן קצר הרים את עיניו ושאל את הגבאי בתמיהה: "מה רצונם של אלו? אין אני חש במציאותו של גרעין כלשהו. הילד בריא לחלוטין". הגבאי חנף בהקלה, אך ההורים פָּרְצוּ בכבי וטענו: "הרי יש צלומים והרופאים מתקשים לבצע את הנתוח!" אך הגבאי הרגיעם ואמר: "השליכו את כל הצלומים לפח, אין לכם צורך ברופאים. אם הרבי אמר שאין גרעין, יכולים אתם לנסע לביתכם לשלום!"

תחלה חשבו ההורים שחומדים עמם לצון, אך לפתע שמו לב כי נשימתו של הילד נעשתה רגועה וקלה בהרבה. החליטו אפוא לשוב על עקבותיהם ופנו ישירות אל בית הרפואה של ד"ר פגן. לאחר בדיקה של שניות אחדות, הסירה הרופאה את המסכת וקראה בגיל: "אין גרעין!" ותמיהה: "פיצד קרה הדבר?" כשספרו לה ההורים המאשרים על הצדיק מהוסיטין, חיכה הרופאה ואמרה: "מה שהוא יכול, גם הרופאים לא יכולים". כדי לודא את הנס, בקשה מהם הרופאה לערך צלום מחדש, ומזכן מאליו שהצלום הוכיח כי הגרעין נעלם בצורה פלאית. כל בני השכונה באו לשמח בשמחתה של משפחת אמינוף. בלם, חוץ מאחד. רבי חיים לא הגיע. הוא חשש שמא יחלקו לו כבוד על עצתו ונמצא גורע מכבוד רבו הקדוש, והעדיף להשאיר בביתו ולשמח מרחוק מקום ובקרוב לב.

◆ (אמרו צדיק)

מאורות

רבי יחזקאל לנדא מפרג
ליום ההולא י"ז באיר תקנ"ג

מגדולי ישראל המפרסמים, רבה של פרג ומנהיג דורו, ונודע על-שם ספרו "נודע ביהודה".

נולד למשפחה מקומית, וכהן פרבנות פרג במשך עשרות שנים, כשהוא מרביץ תורה לרבים ועומד לימין בני דורו. הגן בלהט על חומת היהדות הצרופה, וקלם מלחמת חרמה בראשי המשפילים שהרימו ראש בזמנו. בנשואיו קבל נדוניה גדולה, אותה החזיק בבית ביון שלא רצה להפקידה תמורת רוחים, מחשש רבית.

פעם בא אליו אחד מבני קהלתו, וספר לו כי בתו הגיעה לפרקה ואין בידו פרוטה להוצאות נשואיה. "אני זקוק לכסום עתק של שלש מאות רבליים", אמר האיש, ורבי יחזקאל עמד ושקל לו מאתים ותשעים רבל מנדונתו. "את השאר ינדב מישחו אחר, כי איני רוצה להתגאות בכך שעשיתי את כל המצוה, ואין המצוה נקראת אלא על-שם גומרה". אמר. שמו נשא לתהלה בפי גדולי הדורות, וכאשר רצה פעם ה"קהלות יעקב" להשיג על דבריו, אמר לו יסוד החזון אי"ש: "עד פאן, עד ה'נודע ביהודה', מפני שהיה רבן של כל בני הגולה". רבי חיים מצנו אמר עליו: "אלו היה חי אהנו ביום, הייתי מתגולל אצלו תחת שלחני, כי כל פגנותיו היו רק לשם-שמים ונפלא היה בקדשתו ובצדקתו". לפני פטירתו אמר: "קניתי לי אוהבים וקניתי לי שונאים, אלו לשוא אהבם ואלו לשוא שנאתם. הדרך המצמצעת היא דרך האמת והשלום, להיות נוח לבריות, ובה ימצא חן בעיני אלוקים ואדם". בענותנותו צוה שלא לכתב עליו צדיק וחסיד, ולא לבנות אהל לקברו.

יוסיף דעת

בפרשתנו ישנה תופעה נדירה ביותר, והיא דגש באות אל"ף, שהיא אות גרונית ואינה מקבלת דגש כלל.

יתר האותיות הגרוניות גם הן אינן דגושות בדרך כלל, אולם לעתים יש יוצאים מן הכלל, כגון האות ר' שבחשבת כאות גרונית (רק לעניין כללי הדקדוק, אך ההיגוי האמיתי שלה אינו מהגרון אלא מהשיניים, כמובא בספר יצירה), והיא דגושה 17 פעמים בתנ"ך.

הדגש בפרשתנו הוא בפסוק: "מוֹשֶׁבֵיבְתִיכֶם תִּבְיֹאוּ לָחֵם תִּנְהַפְּהוּ" (ויקרא כג, יז) וכמוהו עוד 3 פעמים בלבד בכל התנ"ך, בפסוקים: "וַיִּבְיֹאוּ לוֹ אֶת־הַמִּנְחָה" (בראשית מג, כו), "וַשְׁפוּ עֲצֻמוֹתָיו לֹא רֵאוּ" (ג, כא), "וַיִּבְיֹאוּ לָנוּ כִּי־אֱלֹהֵינוּ הַטּוֹבָה עֲלֵינוּ" (עזרא ח, יח).

הדגש החזק, נחשב כדגש כפול ומטרתו להכפיל את היגוי האות, אך את האות אל"ף, לא ניתן להדגיש בחוזקה כדי שלא תהפוך לאות ע', ולכן כתבו המודקדים שהדגש כאן אינו להכפיל את האות אלא לטעמים כמוסים אחרים. אולם בעל 'העמק דבר' מפרש, שהאות דגושה כדי לחזק את עניין הבאת הלחם, אך האפייה עצמה לא נעשתה אלא בבית המקדש, וכן מפרש את ההבאה אצל יוסף, "ללמדנו על חוזק ההבאה".

פניני "אור החיים"

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

קדש ויהיה לך - פרוש, כדי שיהיה קדוש, יהיה לך הכהן, פרוש הנה הוא שקף לכופו על הדבר. ואומר כי קדוש, פרוש לצד שקדמה לנו הדיעה כי הקדשה היא בחינה הנקנית ברצון ובהשלמת החפץ והחשק בה ולא בכפייה. ואף אומר הכתוב לכופו על הקדשה, לזה אמר כי קדוש פרוש לא להמשיך לו הקדשה מחדש שכבר הוא קדוש אלא שלא לאבד קדשותו. ואומר אני ה' מקדשכם, נותן טעם לחיוב ישראל בדבר זה, כי באמצעות קדשת ברוך ה' הוא משרה שכינתו בתוכנו ומקדש אותנו, ואם אין ברוך אין עבודה ואין מקדש ואין שוכן:

אמר אליהם - בתורת כהנים אמרו וזה לשונם, אליהם אלו העומדים לפני ה' סיני, עד כאן. הקשה להם ונור אמר אליהם אם על האמורים בסמוך שהם הכהנים, לא היה צריך לומר, שעליהם התחיל לדבר וזה גמר המצוה שהתחיל לדבר בה. ואם על ישראל הלא לא הזכירו בסמוך לזה אמר על העומדים בהר סיני, כי שם נדונה אמה לאלהיה ובשד"ר סתם הדבר מוכן שעליהם הוא אומר, וכפי זה הרי ענין זה הוא גם לישראל, ואם תאמר אם בן קמה בכל התורה מזכיר בני ישראל בכל פרט ופרט ולא הספיק לומר דבר אליהם, כבר אמרו ז"ל משל למי שהיה לו בן חביב ותמיד זכרונו בפיו אכל בני שתה בני, כמו בן הקב"ה לארבעת ישראל ערב עליו זכרונם בפיו. ובמקום שיש לדרוש דרשינו:

ריח שדה אשר ברכו ה'

"המוכיה" הגדול של העיר פולגא, רבי לוי, הלך פעם בבית הקברות שבעבורי העיר, ובדרכו עבר ליד אהל אחד שעמד בקרן זווית. חש הצדיק בריח של גן עדן עולה מתוך האהל והחליט לבדוק את סבת הדבר. כשחזר הצדיק אל העיר, נכנס אל אנשי החברא קדישא ובקש מהם לברר למי שיד האהל הלזה.

פשפשו החברים בפנקס החברא ונלוו, כי האהל שיד לחיט אחד מתושבי העיר, אדם פשוט למראיתו, שרכש את המקום לפני שנים רבות למקום קבורתו לאחר שימלאו ימיו ושנותיו.

שלח "המוכיה" לקרא לבעל האהל, ובקש לעמד על טיבו ולמצא איזו סגולה נסתרת מצויה בו שגורמה לתופעה המפלאה. אף פשהגיע האיש אליו, ראה כי אין בו דבר מיוחד. אמנם איש פשוט הוא ומדקדק במצוות, אף לא למעלה מן.

התפלא הצדיק ושאל את האיש למעשיו והסבה שמחלקת הקבר שרכש עולה ריח גן עדן והאיש לא ידע להסביר, אבל ספר לפי תמו כד: "בכל ערב ראש חדש, נוטל אני צרור מטבעות, מסובב אתם את החלקה שקניתי ומזכיר לעצמי את דברי חז"ל 'לאן אתה הולך'. אחרי בן קורא אני פרקי תהלים ותפלות ומחלק את המעות לצדקה. כך נוהג אני שנים ארבות ובה אני מקדש את החלקה שבה אקבר אחרי מותי".

כששמע זאת רבי לוי המוכיה, פנה אל היהודי ואמר לו: "מכיון שיש באהל מקום לשני קברים, מבקש אני ממה בכל לשון של בקשה, אולי תאבה למכור לי את החלקה השנייה, כי חפץ אני מאד להקבר באהל מקדש זה". הסבים האיש להפצרותיו של רבי לוי מוכיה, וכתבו זה לזה שטר התחייבות על המקום.

חלפו כמה שנים, וביום כ"א בטבת תקל"ה, הסתלק רבי לוי מוכיה לבית עולמו, ועל פי צאתו נטמן באהל האמור.

ידידו הטוב של רבי לוי מוכיה, היה רבי יעקב יוסף הפהן מפולגא, בעל "תולדות יעקב יוסף", גדול תלמידיו של הבעל-שם-טוב, וחשקה נפשו להקבר אף הוא באהל המקדש, סמוך לקברו של ידידו רבי לוי. הלך ה"תולדות" אל היהודי בעל החלקה ובקש ממנו להעתיק לבקשתו ולהרשות לו להקבר באהל ליד חברו, אף היהודי הציג את שטר ההתחייבות של "המוכיה" ובו נכתב בפרוש, שהחלקה הנוספת שיכת לו.

עמד בעל ה"תולדות" והבטיח ליהודי בהן צדקו, כי חלקו לא יגרע ואף הוא יזכה להקבר בשלישי באהל המקדש. בקש ממנו החיט את הבטחתו בכתב וה"תולדות" חתם בהתחייבות ידו על ההתחייבות.

עברו כשבע שנים, ובכ"ד בתשרי תקמ"ב, הסתלק רבי יעקב יוסף הפהן לבית עולמו ונטמן באהל המקדש, בסמוך לידידו הטוב, רבי לוי מוכיה.

החיט הצנוע האריך ימים על פני שני הצדיקים, וביום מן הימים הגיע אף זמנו לשוב לבוראו. כחיו, אף פטירתו היתה בצנעה, ולולי הפתקאות שהותר אחריו ובקש לפני מותו להעבירם לידי החברא קדישא, לא היו בני העיר מתנדעים לפטירתו. הביטו הקברנים בשטרי ההתחייבות של שני הצדיקים המפורסמים, ולא ידעו לשית עצה בנפשם, האהל היה קטן והכיל בקשי את שני הקברים. ומהום כל העיר על התחייבות הצדיקים שאינה יכולה להתקיים, ובעל החוב תובע את חובו.

הובא הענין אל רבה של פולגא באותם ימים, רבי אברהם דב אוירבך, והתנו של ה"תולדות", והוא יצא אל האהל, הניח את הפתקים החתומים על קבריהם של המוכיה והתולדות ואמר: "קימו ואשרו את הבטחתכם! לבקשתו יצאו פלם מן האהל וכאשר חזרו לאחר שעה קלה, ראו כי הקירות נטו לצדדים ונוצר מקום נוסף להטמנתו של החיט הפשר.

ללמדך, כחה של אמונה פשוטה ואמונת צדיקים מהי. (שאל אביך ויגדך) ♦

דברי הימים

בי"ד באייר הקריבו פסח שני במדבר. בשנת ג'ר' הקריב חזקיה המלך את הפסח בשמחה רבה, ונמשכה השמחה שבעה ימים עד כ"א באייר.

בט"ו באייר בתמ"ח, כלו המצות שהוציאו ישראל ממצרים ולמחרת התחיל המן לרדת לבני ישראל במדבר, בשנה הראשונה ליציאתם ממצרים.

בי"ז באייר, גירש טיטוס את היהודים מהחומה החיצונה, אולם המלחמה המשיכה מבין החומות הפנימיות, עד החורבן בתשעה באב ג'תתכ"ח.

י"ח באייר הוא יום הילולת התנא האלוקי רשב"י, והמונים עולים על ציונו בהר מירון. ביום זה פסקו תלמידי רבי עקיבא למות.

בי"ח באייר, נפטר הרמ"א, רבי משה איסרליש, ונטמן בקראקא. בטעות כתבו עליו שנפטר בן ל"ג בשנת של"ג ותלו בכך בוקי סריקי, והאמת שהיה בן יותר מחמישים ונפטר בשנת של"ב.

בי"ט באייר שנת ה'ג' נפטר המהר"ם מרוטנבורג בבית הכלא, אחר שנאסר במלשינות בד' בתמוז ה'מ"ו. הוא לא ניתן לקבורה עד ד' באדר שנת ה'ס"ז, לאחר שהנדיב ר' אלכסנדר זיסקינד ב"ד שלמה וימפו, שחררו בהון רב שהיה כמעט כל רכושו, ונקבר בסמוך לו בבית החיים העתיק בבורמיזא לאחר פטירתו ביוה"כ ה'ס"ח.

ככ' באייר בתמ"ט, בשנה השנייה לצאת בני ישראל ממצרים, נעלה העגן מעל משכן העדות, וייסעו מהר ה' דרך שלוש ימים וארון ריית ה' נוסע לפניו. בני ישראל עזבו את הר סיני לאחר שחננו שם כמעט שנה שלימה, מר"ח סיון שעבר.

מטע

לא יטמא בעל בעלמיו להחלו: (כא, ד)
 תבת "להחלו" מטעמת בשני טעמים, הראשון הוא טעם נדיר שנקרא 'מאילא' ויש שמזהים אותו עם הטפחא הרגיל, והשני סוף פסוק.
 רש"י בספר השע (א, ו) על תבת ממעצותיהם, כתב: "נקוד שני טעמים בו הטפחא בו הסלוק, לפי שהוא בזהו בעני עצמו", ורש"י מביא דוגמה את להחלו ד"לא יטמא בעל בעלמיו", וכן לדרתיהם ד"שמן משחת קדש".

עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום: (כב, טז)

הפסוק כתב, שהיום החמשים אינו בכלל הספירה, כי לא סופרים אלא ארבעים ותשעה יום בלבד, ולא הזכיר היום החמשים אלא לענין הקרבת קרבן בו. כתב על זה רבנו פרץ בהגהותיו, שהדברים נראים גם מטעמי המקרא, שהמלים "חמשים יום" אינן שייכות לספירה, שהרי תבת "תספרו" מטעמת בטפחא שהוא טעם מפסיק.

ולקחת סלת ואפית אתה: (כד, ה)
 תבת "ואפית" מטעמת מלרע שלא כמנהג, ויש אומרים שהסבה היא מפני שהיא לפני אות ג' ונזנית ולקבל על הקריאה, וכן לעיל ושבה אל-בית אביה כגנוריה.

מדגש

"והוא אשה בבתוליה יקח" (כא, יג)
 אותיות בג"ד כפ"ת בראש המלה דגושות בדרך כלל, אולם כאשר הן באות לאחר האותיות ה"ו"א שבתבה הקודמת, או האותיות כ' ו' סופיות והאות ת' שגושבות בנות נסתרות, הן רפות. אולם אם האותיות הנ"ל אינן נחות, אזי בג"ד כפ"ת שאחריהן דגושות. וכללים אלו סכמו בכללי המסורה: "כל בג"ד כפ"ת דסמיכי ליהו"א רפי, בר כון מפיק, מפסיק, דחיק ואתי מרחיק".
 אך גם לכלל זה, יש יוצא מן הכלל, כאשר המלה מתחילה בשתי אותיות זהות או דומות במוצא, כגון: "בביתך", "בפרעה", "בבית דגושות כדי לחקל על הקריאה. שונה המקרה שלנו בתבת "בבתוליה", שלמרות שמתחילה עם שתי אותיות ב', היא רפה לאחר ה', כי אינה מתחילה בשווא.

ממלה

אצל רבי ברוך ממזיביו, התארח פעם אדם אחד שהיה בעל גאון ודבריו והיה מספר על עצמו דברי שבח ותהלה. דחהו רבי ברוך ולא נתן לו כבוד. לחסידיו התמהים הסביר: "השבת מכבדת את אורחיה מאד. כל ראש חדש בשבת - מפטירים בה הפטרת ראש החדש, שבת הל המועד - כל הקריאה של הרגל, ביום טוב - כל התפילה, ביום הכפורים - אף הפטרות, אולם בראש השנה שחל בשבת אין תוקעים בשופר. מפני מה? כי אורח שתוקע ומכריז על עצמו בגלוי, אינו רצוי..."

פעם ישבו כמה רבנים ועסקנים באספה חשובה עם רבי חיים עוזר גרודזינסקי, ולפתע התפרצה אל החדר אלמנה אחת מרת נפש, וצעקה אל רבי חיים עוזר: "אם לא אקבל מן הרבי מכתב אל גבאי הצדקה בעיר, שייתנו לי סכום הגון לבסוס מסחרי, אנפץ מיד את כל הכלים שבחדר". נסה הרב להרגיעה והושיט לה מכיסו כמה זהובים, כשהוא מסביר לה בנחת כי מעות הצדקה נועדו למטרות אחרות, אך האשה פעסה והוסיפה לצעק ולחרף. נסה אחד הנוכחים להשקיטה והגיב את קולו עליה, אולם באותו רגע נשמעה זעקת שבר מפי רבי חיים עוזר, כאלו מתרחש לעיניו דבר נורא, וצעק: "הלוא היא אשה אלמנה, הניחו לה!"

רבי מאיר שפירא מלובלין, התמסר לתלמידיו כאב רחום, לא חסד מהם ממון ונתן להם את כל הצטרותם בהרחבה, אך הנהלת הישיבה לא הייתה יכולה להתנהג בפזרנות, מפני המצב הכספי החמור של הישיבה. ספר אחד מתלמידיו, כי פעם נסע עם הרב ברכבת בדרך מעיר לעיר לשם עריכת מגבית למען ישיבתו. יחד עמו, נסע גם גזבר הישיבה שדן עם הרב בעניני הכספים. כשיצא הגזבר לרגע קט מהקרונ, נצל הרב הזדמנות קצרה זו, שלף חפוזות שטר כסף מכיסו ותחבו בהחבא בידי תלמידו לתמוך בו, כשיחזר מרצד בעיניו: "קח ושים מהר בכיסך, שהגזבר לא יראה חלילה..."

בעירו של רבי דוד שפרבר מברשוב בעל אפרקסחא דעניא, פרצה פעם מגפה של מחלה מדבקת. אסף הרב אנשים צעירים, כדי שיסיעו לחולים מתוך מסירות נפש. הוא עצמו היה יוצא מדי יום לאחד תפלת שחרית מביתו, וכל שעות היום עד הלילה, היה מכתת רגליו מבית לבית ומסיע ודואג לחולים ולכל צרכיהם. בשונו הביתה, היה רועד מצמרמרת וכל גופו חלוש ומיסר. לאשתו הרבנית שהתחננה לכל ימשיך לספן את חייו, היה אומר: "הרי זו חובתנו" ובזכות המצוה לא יאנה לי כל רע, וכך המשיך עד שהמגפה עברה מהעיר ותושביה שבו לארץ החיים.

רבה של ירושלים, רבי שמואל סלנט, ספר פעם אודות רבי אברהם מסלונים בעל יסוד העבודה, ואמר עליו שלא היה רק גאון גדול, אלא גם צדיק נשגב. התפלאו השומעים ורבי שמואל הסביר: "פעם הייתי בביתו של רבי אברהם ושוחחתי בדרך תורה. היה בינינו ופוח בענין מסים ואני עמדתי על שלי, למרות שהצדק היה עמו. לא רצה הרבי להקלימני, והוא סבב את הדברים עד שהופוח הסתים בנצחון שלי, כדי שאחוש בגוה, וראיתי שטוב עין הוא".

פעם נשאל הרב מטשבין אודות הריסת קיר של בית פנסת והורה להתר. מיד לאחר שיצא ממנו השואל, נזכר שצריך להוסיף לו פרט חשוב ושגר אליו שליח מיד עם ההוספה: "כאשר יהרסו את הקיר, נא לבדק היטב את השטח מסביב, שלא ימצאו שם חלילה לידים קטנים ולא יצוקו".

פעם בא רבי חיים יעקב גולדוויכט, שהיה אז צעיר לימים, לבקר את החזון אי"ש בבני ברק. היה אז צעיר היום והרב שאל: "האם כבר אכל מר ארוחת צהריים?" הבין התלמיד את פונתו ואמר מיד: "חס וחלילה, לא יטרח רבי למעני, אסעד מאחר יותר". השיב החזון אי"ש בחינה: "מדוע חס וחלילה? וכי לא יהודי אני שחייב במצות הכנסת אורחים?" והוסיף: "לא בכל יום מזדמן לי משמים צרוף מקרים כזה. השעה שעת סעודה, יהודי בא מחוץ לעיר, וגם עקרת הבית יצאה מהבית ואין אנו מטרירחים אותה". מבלי להתניח למחאותיו של התלמיד, עמד החזון אי"ש וערר את השלחן, הביא מים ואלונגטי לנטילה, והשתדל להנעים במתק שפתיו עד אשר סים לאכול.

אל ביתו של רבי יוסף חיים מבגדד, ה"בן איש חי", נכנס פעם בערב שבת בן אחיו רבי בנימין ב"ר משה המוהל, וראה שדודו הרב יושב ובוכה. נבהל ושאל: "מפני מה בוכה הרב, שמא אין הוא חש בטוב?" השיב ה"בן איש חי": "לא כואב לי מאומה, אלא שלפני שעה קלה נכנס לכאן האיש שתפקידו לנקות את האשפה מן החצר, וכבדו אותו אנשי ביתי לטעם מתבשילי השבת, אך הוא סרב ואמר שממיו לא נהנה משל אחרים. התקנאתי בו והרגשתי שאיש פשוט זה גדול יותר ממני, שכן אמרו בגמרא גדול הנהנה מיגיע פפיו יותר מירא שמים ולכן אני בוכה".

"ספירת העמר מתחילה בהקרב העמר ומסתימת בקבלת התורה, ללמדך שאם אין קמח אין תורה" (המהר"ל מפראג)